ЗМІСТ

Етнодержавознавство. Теоретико-методологічні засади

Подивитись анотацію та купити на **jurkniga.ua**

Анотація

Викладено теоретико-методологічні та концептуальні засади етнодержавознавства як нового наукового напряму та навчальної дисципліни, його термінологічно-понятійний інструментарій.

Підручник зорієнтований на певні вимоги до знань та вмінь, містить контрольні запитання та завдання, списки рекомендованої літератури.

Розрахований на професорсько-викладацький склад гуманітарних вузів, аспірантів, студентів, практичних працівників, усіх, хто цікавиться проблемами національно-державного будівництва.

УДК 323.2
ББК 63.3 (4УКР) я2
Р 51

Рецензенти:
Бабкін В.Д. — доктор юридичних наук, професор, академік Української академії політичних наук;
Кресіна І.О. — доктор політичних наук.

Р 51 **Ю.І.Римаренко, Л.Є.Шкляр, С.Ю.Римаренко.**
Етнодержаво-знавство. Теоретико-методологічні засади. — К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. — 2001. — 264 с.

ISBN 966-02-1977-6

Викладено теоретико-методологічні та концептуальні засади етнодержавознавства як нового наукового напряму та навчальної дисципліни, його термінологічно-понятійний інструментарій.

Підручник зорієнтований на певні вимоги до знань та вмінь, містить контрольні запитання та завдання, списки рекомендованої літератури.

Розрахований на професорсько-викладацький склад гуманітарних вузів, аспірантів, студентів, практичних працівників, усіх, хто цікавиться проблемами національно-державного будівництва.

ББК 63.3 (4УКР) я2

ISBN 966-02-1977-6

© Ю.І.Римаренко,
Л.Є.Шкляр,
С.Ю.Римаренко, 2001

ЗМІСТ

Вступ 7

Розділ I
ТЕОРЕТИЧНІ ПІДСТАВИ ЕТНОДЕРЖАВОЗНАВСТВА
Що таке етнодержавознавча парадигма? 14
Предмет етнодержавознавства 23
Структура етнодержавознавства 25
Методологія та методи етнодержавознавства 27
Понятійно-категорійна система етнодержавознавства 36
Етнодержавознавство у системі етнонаук 40
Контрольні запитання та завдання 44
Література 45

Розділ II
ЕТНОДЕРЖАВОЗНАВСТВО У СВІТЛІ ТЕОРІЇ САМООРГАНІЗАЦІЇ
Поняття етнополітичного організму 46
Самоорганізація як принцип 48
Рівні, типи і моделі етносамоорганізації 52
Держава як спосіб етносамоорганізації 56
Контрольні запитання та завдання 60
Література 60

Розділ III
НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ — КОНЦЕПТУАЛЬНЕ ЯДРО ЕТНОДЕРЖАВОЗНАВСТВА
Природа і сутність національної ідеї 62
Українська ідея і українська етнополітика 64
Національна ідея: «pro» і «contra» 69
Три аспекти національної ідеї 71
Технократична модель національної ідеї 84
Контрольні запитання та завдання 89
Література 89

Розділ IV
ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ АСПЕКТ ЕТНОДЕРЖАВОЗНАВСТВА

Сутність цивілізаційного підходу 91
Політичні типи націй і народів 92
«Історичні» та «неісторичні» нації у вітчизняній політології 94
«Пасіонарні» етноси 98
Народи «державні» і «бездержавні» 100
Поняття «титульна нація» 104
Феномен «розколотої нації» 106
Контрольні запитання та завдання 109
Література 109

Розділ V
ДОКТРИНА «ПРАВА НАЦІЙ НА САМОВИЗНАЧЕННЯ»: ЕТНОДЕРЖАВОЗНАВЧИЙ ПІДХІД

«Право націй на самовизначення»: доктрина і практика 112
Форми і рівні самовизначення 115
Принцип територіальної цілісності держави . 119
Поняття «колективні права» 122
Доктрина прав людини 124
Контрольні запитання та завдання 126
Література 127

Розділ VI
ЕТНОДЕРЖАВОЗНАВСТВО ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЕТНІЧНИХ МЕНШИН І КОРІННИХ НАРОДІВ

Система прав етнонаціональних меншин 128
Правові гарантії корінних народів 133
Законодавство України щодо етнонаціональних меншин та корінних народів 134
Контрольні запитання та завдання 139
Література 139

Розділ VII
СУВЕРЕННІСТЬ ОСОБИ, НАЦІЇ (НАРОДУ) ТА ДЕРЖАВИ

Суверенітет та його ознаки 141
Самовизначення людини 144
Самовизначення держави, національна держава 145
Незалежність та самостійність держави 147
Легітимація та легітимність, етнополітична легітимність 153
Національне державотворення як процес 157
Суверенітет особи, громадянина 162
Національне самовизначення та територіальна цілісність 162
Квазіетатизм (фетишизація влади) 165
Національний суверенітет як результат і мета національного самовизначенення 166
Етнічний ренесанс та культура суверенізації .. 173
Контрольні запитання та завдання 180
Література 180

Розділ VIII
УКРАЇНСЬКА ПОЛІТИЧНА НАЦІЯ: МІФ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ?

Українська нація як відкрита поліетнічна спільнота 183
«Українська політична нація» як теоретичний конструкт 186
«Українська політична нація»: аргументи контра 188
«Народ України» у його концептуальному розумінні 197
Український народ і пропаганда зближення національностей 203
Нація і держава: глибинний взаємозв'язок, проблеми інтеграції суспільства 208
Контрольні запитання та завдання 211
Література 211

Розділ IX
СУВЕРЕНІТЕТ ЯК ОСНОВА НАЦІОНАЛЬНОГО ТА ПОЛІТИЧНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ

Національний поступ у конституційному «полі» 212
Етнонаціональний чинник державотворення 214
Народний, національний та державний суверенітети: співвідношення, пріоритети 216
Самовизначення нації як об'єктивний процес 219
Політичне самовизначення етносів 224
Контрольні запитання та завдання 225
Література 225

Розділ X
САМОВИЗНАЧЕННЯ: СУВЕРЕНІТЕТ, ІНТЕГРАЦІЯ ЧИ СЕЦЕСІЯ?

Вектори розвитку в багатонаціональних суспільствах 227
Право нації на самовизначення: дефініція та практичне застосування 228
Самовизначення як прояв деколонізації 230
Колізії в інтерпретації принципу самовизначення 230
Самовизначення в умовах нового світового порядку 232

Сепаратистські тенденції як прояв конфліктогенності 233
Контрольні запитання та завдання 236
Література 237

ВИСНОВКИ Національно-етнічна складова самовизначення особи та держави 238
Самовизначення особи, нації та держави 239
Самовизначення особистості: закономірності 240
Самоідентифікація особи та універсальність прав людини 241
Міжетнічні та міжобщинні відносини у контексті прав людини 243
Етнонаціональна складова самовизначення. Національно-культурне самовизначення 245
Суверенітет як система взаємодіючих принципів 251
Етнонаціотворення як гарантія самовизначення особи 254
Культура самовизначення. Сутність, перспективи утвердження 255

ВСТУП

Суспільна рефлексія щодо змін у посттоталітарній Україні безпосередньо торкається передусім історичного перелому, сутність якого полягає в переході від одного якісного стану до іншого: від монополії однієї форми власності до багатоукладності; від суспільних зв'язків, заснованих на тоталітаризмі та принципах авторитарної держави, — до моделі, що ґрунтується на новій, цивілізаційній парадигмі суспільного розвитку.

У спеціальній доповіді Науково-дослідного інституту соціального розвитку при ООН «Тривоги миру» (1995 р.) зазначається, що катаклізми, які є викликом людству на рубежі другого та третього тисячоліть, радикально змінюють політико-економічну реальність, масштаби та характер соціальних проблем і потребують вироблення нових критеріїв розвитку, здійснення нової соціальної політики в умовах розмивання традиційних особистісних і суспільних цінностей.

Цей висновок підтверджує: ми є свідками безпрецедентних суспільних та геополітичних трансформацій. Водночас в умовах колективного цивілізаційного стресу нового дихання набувають свобода самоорганізації, самомобілізації та самоуправління, з'являються можливості побудувати громадянське, демократичне суспільство. Створення нових незалежних держав на пострадянському геополітичному просторі активізувало та певною мірою драматизувало національні витоки. В суспільному житті дедалі активніше постають етнонаціональний чинник, проблеми конфліктуючої етнічності.

Річ у тім, що вироблені свого часу схеми й моделі державності нині втратили свою актуальність. Сьогодні нагальною є потреба

Книги, які можуть вас зацікавити

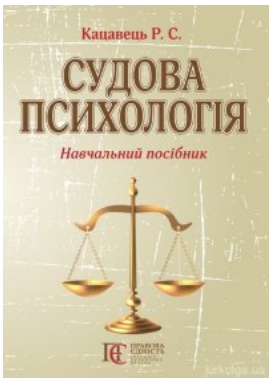

Судова психологія

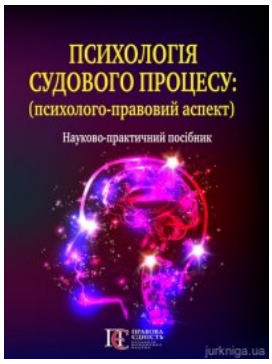

Психологія судового процесу (психолого-правовий аспект)

Без суда и следствия

Апеляційне оскарження вироку суду. Практичний посібник

Візуальне виявлення можливого спостереження співробітниками правоохоронних органів у процесі професійної діяльності

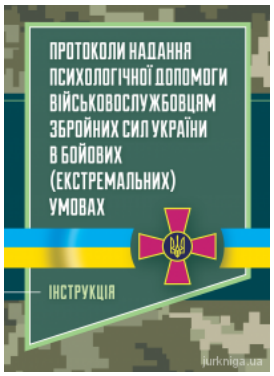

Протоколи надання психологічної допомоги військовослужбовцям Збройних Сил України в бойових (екстремальних) умовах

Перейти до галузі права
Теорія держави і права

ЮРКНИГА
від теорії до практики

Перейти на сайт →